

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦПРОГАНДИ ЯПОНІЇ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Грунтовного дослідження й узагальнення потребує організація та здійснення інформаційно-психологічного впливу Японією на власних громадян та державу в цілому. До засобів ведення Японією інформаційно-пропагандистської війни потрібно віднести комплекс заходів щодо зародження серед військовослужбовців і усього японського народу культу так званих “камікадзе”. Не маючи військової переваги над американцями, відтягуючи неминучий програш, японці намагалися залякати противника атаками смертників[1]. Найбільшу увагу японці приділяли питанням консолідуючої пропаганди, називаючи її “політичною війною”, яку, за їхньою оцінкою, не можна доводити до того, щоб уряд захопленої країни не погодився зі своєю плачевною участю, а промисловість давала незадовільні результати. Японія повністю контролювала економіку окупованих країн, оборот і друк грошей без найменшого покриття, здійснювали конфіскацію будь-якого виду підприємств, доводячи їх до краху, а згодом викупували засоби виробництва за безцінь. Японські загарбники обмежували засоби контактування, тероризували, підвищували ціни на продукти першої необхідності, зачиняли лікарні та шкільні установи. Окупанти мали певний банк підтримки у місцевого населення, яке через своє лояльне ставлення не чинило спротиву їхнім діям[2].

Всі захоплені японцями радіостанції працювали в режимі «гострої пропаганди», газети друкувались максимальними тиражами, видавалося велике число книг, що пропагують військові ідеї, показуючи агресію Японії проти сусіднього Китаю[1]. У 1937-1939 рр. в Японії особливо активно пропагувалася вірність імператору, возвеличення його культу особи. Як і внутрішня так і зовнішня пропаганда Японії носила відверто антирадянський характер.

Спостерігаючи за політикою і військовими формуваннями фашистської Німеччини в 1938 р, уряд Коноє і командування збройних сил Японії все більше схилилась до думки, що вирішальний бій за «перерозподіл» буде бій між Німеччиною і СРСР, і тому вважали, що військовий союз з Німеччиною повинен спрямовуватись тільки проти Радянської держави. Для пропаганди глобальних державних цілей в 1941 р була створена масова націоналістична організація "Східноазіатська ліга великої Японії". Своєрідною "біблією" тенноїзму стала в цей час брошура видана в 1937 р Міністерством освіти, "Основні принципи імператорського шляху", яка складається з ідей, що полягають "підданям великої Японської імперії", заснована на визнанні "божественного" походження імператорської династії, вона використовувалася в якості основного "морального виховання" молодого населення Японії в шкільних закладах та в університетах[3].

Коли були знищені зародки пропаганди гуманізму і міжнародного соціалізму, розпочалось активне виховання молоді через наукові і художні видання, театр і кіно, що повинно було викликати у них поняття шовінізму, проповіді культу війни і ненависті, для насаджування божевільних ідей завоювання всієї Азії та створення могутньої азіатської імперії під головуванням Японії. Мілітаризація всіх галузей життя японського суспільства напередодні другої світової війни прийняла глобальний характер[2]. Таким чином, восени 1939 року Японія швидкими темпами готувалася до війни з метою створення азіатської імперії. При цьому загарбницькі задуми японського імперіалізму аж ніяк не обмежувалися Азією і басейном Тихого океану.

Провал в пропагандистській війні японці зазнали тільки завдяки військовій перемозі суперника. У такому розумінні ядерне бомбардування Хіросіми та Нагасакі 6 і 8 серпня 1945 року було психологічною атакою американців на стратегічному рівні – боротьбою за місце у світовій політиці після військового періоду, початком ери демонстрації сили в «холодній війні».

Отже, аналіз ведення пропаганди Японією в роки Другої світової війни свідчить про те, що вона формувала менталітет громадян згідно культу камікадзе. Основний удар пропаганди відносився до військовослужбовців

збройних сил, вербування їх у так званих смертників-камікадзе. Провідними формами інформаційно-пропагандистської війни були друкована продукція та радіопропаганда. Також велася широкомасштабна націоналістична пропаганда. Перший значимим пунктом якої була расистська теорія переваги японського народу над іншими націями. Проголошувалася непримиренна боротьба з комуністичним і прогресивним рухом не тільки в Японії, але і по всій території Азії. Особлива жорстокість виявлялася щодо Радянського Союзу, чії далекосхідні землі давно не давали спокою правлячій владі Японії.

Література

1. Волковский Н.Л. История информационных войн : в 2 ч. Ч. 2 / Н.Л.Волковский. – СПб. : Полигон, 2003.– 736 с.
2. История Второй мировой войны. 1939–1945 : в 12 т. – М. : Воениздат, 1973–1982.
3. Крысько В.Г. Секреты психологической войны (цели, задачи, методы, формы, опыт) / В.Г.Крысько ; под общ. ред. А.Е.Тараса. – Минск : Харвест, 1999. – 448 с.